

JAARVERSLAG LEERPLICHT EN DOORSTOOMPUNT (RMC)

SCHOOLJAAR 2022 – 2023

Datum: 12-10-2023

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Leerplicht, definities en het team in Diemen.....	4
2.1 Wettelijke basis en verantwoordelijkheden leerplicht	4
2.2 Definities.....	5
2.3 Het werk van team Leerplicht in Diemen	6
2.4 De werkwijze van team Leerplicht in Diemen.....	7
2.5 Leerplicht interventies	9
2.6 visie Team Leerplicht Diemen	11
3. Ontwikkelingen	12
3.1 nasleep coronapandemie	12
3.2 onderwijs voor Oekraïense leerlingen	12
3.3 Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk.....	13
3.4 Verzuimaanpak Ministerie van OCW	14
3.5 De Wet politiegegevens (Wpg)	15
4. Algemene gegevens	17
4.1 Basisgegevens leerplichtigen en Doortroompunt (RMC).....	17
4.2 Basisgegevens scholen.....	17
5. Verzuimcijfers	19
5.1 Verzuimmeldingen.....	19
5.2 Vrijstellingen	20
5.3 Ingezette interventies	21
5.4 wat opvalt	22
6. Cijfers Doorstroompunt (RMC) en voortijdig schoolverlaten (VSV).....	23
7. Terugblik speerpunten 2021-2022.....	25
8. Speerpunten 2022-2023	26
Bijlage I	28

1. INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag van team Leerplicht over het schooljaar 2022-2023.

In dit jaarverslag Leerplicht blikken we terug op de speerpunten van het afgelopen schooljaar, worden de cijfers inzichtelijk gemaakt en richten we onze blik ook naar voren. We formuleren een ambitie voor het team Leerplicht voor de komende jaren, zowel voor de werkwijze en samenwerking, als ook de ambitie van het team: waarop willen we ontwikkelen?

Afgelopen schooljaar hebben we, samen met scholen, een volgende stap gezet om schoolverzuim vroegtijdig te signaleren. We hebben de basisscholen in Diemen geholpen met hun verzuimadministratie en we hebben de banden versterkt met mbo-scholen in onze regio. Met trots vermelden we dat, na de uitbreiding van ons team en het inwerken, we goed op elkaar ingespeeld zijn en we met volle kracht vooruit gaan.

Het is belangrijk dat kinderen en ouders weten wat team Leerplicht doet en voor welke ondersteuning zij bij de leerplichtambtenaren terecht kunnen. Team Leerplicht merkt dat leerplicht nog vaak geassocieerd wordt met handhaving. In realiteit kijken de leerplichtambtenaren eerst welke hulp er nodig is om een leerling weer op weg te helpen. Team Leerplicht is er om het leerrecht van kinderen en jongeren te waarborgen. Door in te zetten op communicatie wil het team Leerplicht inwoners bewust maken van hun dienstverlening en zich positiever profileren. Ook wordt onderzocht of de titel leerplichtambtenaar nog passend is of dat er in de titel meer nadruk op het leerrecht moet worden gelegd.

Ieder kind heeft recht om te leren, om zich optimaal en zo veel als mogelijk ononderbroken te ontwikkelen en om volwaardig mee te doen.

Internationaal Verdrag Rechten van het Kind, Salamanca.

Team Leerplicht Diemen rapporteert via dit jaarverslag aan het college van B&W en aan de minister van Onderwijs over het gemelde schoolverzuim en inzet voor de gemeente Diemen om het leerrecht van alle kinderen te borgen. Het college informeert vervolgens de gemeenteraad hierover.

2. LEERPLICHT, DEFINITIES EN HET TEAM IN DIEMEN

2.1 WETTELIJKE BASIS EN VERANTWOORDELIJKHEDEN LEERPLICHT

De uitvoering van leerplicht valt onder de 'Leerplichtwet 1969'. In het kort gezegd houdt deze wet in dat alle kinderen tussen de 5 en 16 jaar die in Nederland wonen, leerplichtig zijn. Ouders of verzorgers moeten hun leerplichtige kinderen inschrijven op een school. De kinderen moeten vervolgens ook echt naar die school gaan. Dit geldt ook voor kinderen met een andere nationaliteit en nieuwkomers. Soms kan een kind vrijstelling krijgen van de leerplicht, dit gebeurt alleen in uitzonderingsgevallen. Het kan ook voorkomen dat een kind door lichamelijke of psychische oorzaken geen onderwijs kan volgen.

Daarnaast hebben jongeren tussen de 16 en 18 jaar, die nog geen startkwalificatie behaald hebben, een kwalificatieplicht. Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). De kwalificatieplicht is een van de maatregelen van de Rijksoverheid om schooluitval van jongeren tegen te gaan. De maatregel moet de kansen van startende jongeren op de arbeidsmarkt vergroten.

In het kort bestaat de wettelijke basis uit de volgende elementen:

- Leerplicht (5 – 16 jarigen) begint op de eerste dag van de maand, volgend op de maand waarin een kind 5 jaar wordt. Leerplicht eindigt aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden;
- De kwalificatieplicht (16 – 18 jarigen) is bedoeld om voortijdige schooluitval terug te dringen en jongeren van 16 – 18 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben;
- Doorstroompunt (RMC)¹ voortijdig schoolverlaten (VSV) voor 18- tot 23-jarigen ligt in het verlengde van de leerplicht en kwalificatieplicht. Het verplicht gemeenten om 'niet meer leerplichtige' jongeren van 18 tot 23 jaar te volgen op weg naar een startkwalificatie. De naam van RMC is veranderd in Doorstroompunt².

Er zijn bepaalde verantwoordelijkheden gebonden aan de Leerplichtwet:

- Ouders, voogden of verzorgers zijn verplicht ervoor te zorgen dat de jongere is ingeschreven bij een school en deze school ook volgens de geldende lesroosters bezoekt;
- School hoort leerlingen te melden die meer dan 16 uur binnen vier lesweken ongeoorloofd verzuimen;
- De gemeente ziet toe op de naleving van de leerplichtwet. Het team Leerplicht onderzoekt wat er aan de hand is, zorgt ervoor dat kinderen naar school gaan en 18-tot 23-jarigen zonder startkwalificatie worden gevolgd en begeleid.

¹ De RMC-wetgeving is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Wet op de Expertisecentra is een aantal artikelen opgenomen over voortijdig schoolverlaten en de functie van RMC hierin.

² De nieuwe naam voor de Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC) is het Doorstroompunt. Met ingang van 1 mei 2023 zullen Ingrado en OCW de naam Doorstroompunt gebruiken in hun berichtgeving, met hierachter tussen haakjes (RMC). Vanaf 1 januari 2024 verdwijnt de verwijzing naar RMC en wordt alleen nog de naam Doorstroompunt gebruikt.

2.2 DEFINITIES

Om het jaarverslag Leerplicht zo leesbaar en toegankelijk mogelijk te maken, volgt in deze paragraaf een toelichting op de verschillende 'soorten' verzuim en op de definities uit de Leerplichtwet/uitvoering van leerplicht.

ABSOLUUT VERZUIM

Wanneer een kind/jongere niet bij een school of instelling staat ingeschreven, spreken we van absoluut verzuim. Het kan voorkomen dat door een schoolwisseling (nog) niet van alle leerlingen bekend is naar welke school ze toe gaan.

RELATIEF VERZUIM

Wanneer een kind/jongere wel bij een school of instelling staat ingeschreven, maar deze zonder geldige reden de lessen niet bezoekt, spreken we van relatief verzuim. Het relatief verzuim kent meerdere vormen:

- Bij **beginnend verzuim** is sprake van verzuim, maar minder dan de wettelijke termijn van 16 uur of meer binnen een periode van vier lesweken. De school wordt geacht in te grijpen, maar dit verzuim hoeft niet gemeld te worden. Zodra een leerplichtige leerling binnen een periode van vier weken 16 uur of meer zonder geldige reden verzuimt (de wettelijke termijn), is melden bij DUO wel verplicht.
- **Signaalverzuim** is verzuim dat samenhangt met achterliggende problematiek van de leerling. Een voorbeeld is dat een leerling wordt gepest en hierdoor niet meer naar school wil/gaat.
- **Luxeverzuim** is verzuim waarbij ouders hun kind gedurende schooltijden meenemen op vakantie. Dit is alleen toegestaan als door specifiek werk van (één van de) ouders geen enkele mogelijkheid in een schooljaar bestaat om met het gezin op vakantie te gaan.
- **Thuiszitters** zijn jongeren van 5 tot en met 17 jaar die wel op een school staan ingeschreven, maar feitelijk vier weken onafgebroken zonder geldige reden niet naar school gaan, terwijl er geen vrijstelling voor is afgegeven.

VRIJSTELLINGEN

De Leerplichtwet 1969 noemt diverse situaties waarin ouders zijn vrijgesteld van de verplichting om hun kind(eren) op een school in te schrijven:

- Het kind is ongeschikt om naar school te gaan door lichamelijke of psychische oorzaken. De leerplichtambtenaar beoordeelt of er reden is om het kind vrijstelling van leerplicht te verlenen; ouders/verzorgers vinden vanuit hun levensbeschouwelijke richting geen passende school in de omgeving;
- Het kind staat ingeschreven bij een Nederlandse gemeente, maar verblijft in het buitenland en volgt daar onderwijs. Een vrijstelling wordt alleen afgegeven na indiening van een aanvraag bij de gemeente, waarbij tevens een verklaring van inschrijving van de desbetreffende school in het buitenland wordt overhandigd;
- In sommige gevallen is het voor jongeren vanaf 14 jaar mogelijk een alternatief traject te volgen. De leerplichtambtenaar moet dan eerst, na overleg met de school, tot de conclusie

komen dat de leerlingen daadwerkelijk niet in staat is om volledig dagonderwijs te volgen. Er is dan sprake van vervangende leerplicht (artikel 3a, 3b en artikel 15, Leerplichtwet 1969).

2.3 HET WERK VAN TEAM LEERPlicht IN DIEMEN

De leerplicht- en doorstroompunttaken worden uitgevoerd door team Leerplicht. Team Leerplicht controleert of ouders en leerlingen zich aan de leerplicht en de kwalificatieplicht houden. De leerplichtambtenaar heeft daarbij drie wettelijke leerplichtfuncties, namelijk:

1. Leerlingen stimuleren om (weer) naar school te gaan ([art. 22 lid 1 Lpw](#));
2. Beoordelen van vrijstellingen ([art 14 lid 3 Lpw](#));
3. Handhaven bij schoolverzuim ([art. 22 lid 2 en 3 Lpw](#)).

Team Leerplicht geeft ook uitvoering aan de doorstroompunttaken. De wettelijke taken waar Team Leerplicht uitvoering aan geeft: het voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen de 18-23 jaar bijhouden en voortijdig schoolverlaters motiveren voor een opleiding of een leerwerktraject. Voor het bestrijden en voorkomen van voortijdig schoolverlaten is er een regionale aanpak. De ondersteuner van leerplicht Diemen vertegenwoordigt Diemen in regionaal verband.

De leerplichtambtenaar vervult bij het uitvoeren van het werk de volgende vier rollen: handhaver, partner, adviseur en schakel.³ Hieronder wordt omschreven welke werkzaamheden bij deze rollen horen. Sinds leerplichtambtenaren werken volgens de landelijk verplichte methodische aanpak schoolverzuim is het werk van de leerplichtambtenaar veranderd van de leerplichtambtenaar als handhaver naar de leerplichtambtenaar als partner van en schakel tussen leerlingen, ouders, scholen en zorgprofessionals. De leerplichtambtenaar is een spin in het netwerk, die zowel vanuit preventie, handhaving en toezicht opereert. De leerplichtambtenaar zorgt ervoor dat professionals uit onderwijs, zorg en vooral ook ouders en kinderen hun verantwoordelijkheid nemen.

- **Handhaver:** waar nodig onderzoek instellen, het opmaken van processen-verbaal, het uitvoeren van huisbezoeken;
- **Partner:** participeren in overlegstructuren met scholen en andere ketenpartners, gesprekken voeren met ouders, kinderen en/of jongeren;
- **Adviseur:** als aanspreekpunt en adviseur voor ouders, jongeren, het onderwijs, (jeugd)hulpverleningsinstanties over verzuimkwesties;
- **Schakel:** het onderhouden van contact met het onderwijs en andere ketenpartners, waar nodig de regie voeren en/of coördineren van een effectieve samenwerking tussen het onderwijs en de ketenpartners.

Rol ondersteuner team leerplicht

De rol van ondersteuner van de leerplichtambtenaren is het afgelopen schooljaar uitgebreid. Naast administratieve taken en relatiebeheer is de ondersteuner ook vertegenwoordiger in de Doorstroompunt-regio (RMC-regio). Ook gaat de ondersteuner, in samenwerking met het Team Communicatie, uitvoering geven aan speerpunt 3, het vergroten van de zichtbaarheid en het bewerkstellingen van een positieve profilering van het team Leerplicht.

³ Regioplan beleidsonderzoek, eindrapport Leerplicht bekeken door scholen Onderzoek naar versterking van de preventieve kant van de MAS, [Eindrapport Doorontwikkeling MAS \(regioplan.nl\)](#)

2.4 DE WERKWIJZE VAN TEAM LEERPlicht IN DIEMEN

In deze paragraaf volgt een toelichting op de werkwijze van leerplicht bij een verzuimmelding en bij thuiszitters. Daarnaast zijn er overlegstructuren waar de leerplichtambtenaar aan deelneemt.

WERKWIJZE BIJ EEN VERZUIMMELDING

Wanneer de leerplichtambtenaar een verzuimmelding ontvangt, worden de ouder(s)/voogd(en)/verzorger(s) en/of de leerling door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek. Het doel is de reden van het verzuim te achterhalen, tot een analyse te komen en een plan van aanpak op te stellen voor de schoolgang van het kind. Dit plan komt in samenspraak met ouders en eventuele ketenpartners tot stand en wordt in een eerste waarschuwing verwerkt.

Mocht hierna nog steeds verzuim plaatsvinden, dan wordt de leerling opnieuw opgeroepen en wordt een van de interventies uit paragraaf 2.5 ingezet.

Casus: de verhalen achter verzuim

Het verhaal achter het verzuim kennen, maakt het bedenken van een oplossing mogelijk. Voor de leerplichtambtenaar is het daarom belangrijk om het verhaal achter het verzuim te kennen. Sommige leerlingen geven meteen openheid van zaken en bij anderen duurt het langer.

De leerplichtambtenaren weten dat bij verzuim er vaak meer aan de hand is. Dat *meer* in deze casus was willen voldoen aan de verwachtingen van de ouders. Als oudste *moest* ze dokter worden en een vwo-diploma halen.

Bij dit meisje duurt het even voordat ze openheid van zaken geeft. Op school is ze een meisje dat er met de pet naar gooit, verzuimt, uitstelt en daardoor blijft zitten. Na de eerste verzuimmelding en een officiële waarschuwing adviseren wij daarom ondersteuning bij het plannen van schoolwerk. Het meisje blijft verzuimen en gaat naar de schoolarts omdat ze onder het eczeem zit van alle stress. Pas na de tweede verzuimmelding vertrouwt ze ons toe dat ze beter op haar plek zit op de havo. Achter de façade van onverschilligheid zien wij nu een meisje dat zichzelf en haar ouders niet wil teleurstellen.

We spreken af dat ze zelf het moeilijke gesprek aangaat met ouders en school. Wij helpen haar door in gesprek te gaan met de zorgcoördinator en te pleiten voor een soepele overgang naar 5-havo. Afgelopen juni stuurde ze ons het bericht dat ze geslaagd is en volgend jaar start op het hbo.

WERKWIJZE BIJ THUISZITTERS

Bij thuiszitters is vrijwel altijd sprake van complexe casuïstiek en een langdurig verzuim. Een leerling is dus vaak al in beeld bij een (zorg)professional in de gemeente. De samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs Amsterdam-Diemen⁴ hebben een belangrijke rol bij thuiszitters. Het onderwijs is primair verantwoordelijk voor een passende plaatsing van leerlingen. Voor deze aanpak en doelstellingen is een gezamenlijke werkagenda opgesteld.

In het primair onderwijs is bij onhoudbare en/of vastlopende situaties de coördinator Noodprocedure beschikbaar. Deze functie wordt vervuld door de adviseur passend onderwijs. De adviseur passend onderwijs kijkt wat nodig is voor de leerling, ouders en school, zodat de leerling passend onderwijs kan (blijven) volgen. In het voortgezet onderwijs zijn er adviseurs van het samenwerkingsverband die eenzelfde rol vervullen.

SAMENWERKING EN OVERLEGSTRUCTUREN

Verzuimmeldingen komen via DUO binnen bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van een leerling, in dit geval leerlingen die in Diemen woonachtig zijn. Zoals eerder genoemd kent schoolverzuim vaak meerdere oorzaken. Het kan een van de eerste signalen van problematiek zijn en vergroot het risico op voortijdig schoolverlaten. Daarom werkt het team Leerplicht nauw samen met het onderwijs en andere ketenpartners in de gemeente. De leerplichtambtenaren zijn aangesloten op MULTISignaal, een regionale verwijsindex. Via dit systeem kunnen (zorg)professionals eenvoudig aangeven dat zij betrokken zijn bij een kind of jongere, waardoor vervolgens een 'match' kan plaatsvinden wanneer professionals betrokken zijn bij dezelfde jeugdige.

Onderwijs

Bij verzuim onderzoekt en behandelt de leerplichtambtenaar dit met de school. Bij zorgen over leerlingen waar verzuim een rol speelt, is er contact tussen leerplicht en de intern begeleider van de school en/of ouder- en kindcoach (OK-coach).

- Tweemaal per jaar vindt in Diemen met iedere school een algemeen overleg plaats met de schooldirecteur, intern begeleider (IB-er), de jeugdarts en OK-coach over de samenwerking en voortgang van bepaalde leerlingen.

Binnen het voortgezet onderwijs vindt overleg plaats in Zorg Advies Teams (ZAT's). Vanwege de grote spreiding van Diemense leerlingen over VO-scholen, nemen leerplichtambtenaren niet standaard deel aan dit overleg. Wel wordt op basis van individuele casuïstiek afgewogen of leerplicht deelneemt. Eventueel kan er een individuele leerlingbespreking plaatsvinden.

⁴ In een samenwerkingsverband werken scholen voor regulier onderwijs en speciaal onderwijs samen met als doel het bieden van passend onderwijs. Er worden afspraken gemaakt over ondersteuning aan leerlingen. Iedere school is aangesloten bij een samenwerkingsverband in de regio.

Overige overlegstructuren

- Jeugdoverleg (1 keer per zes weken): tijdens dit overleg tussen de gemeente, het jongerenwerk, straatcoaches, politie, het veiligheidshuis en leerplicht worden jongeren die overlast veroorzaken of jongeren waarover zorg is besproken en wordt afgestemd welke acties hierop ondernomen gaan worden.
- Ingrado, de belangenvereniging van leerplichtambtenaren, organiseert verschillende verdiepende bijeenkomsten en workshops.
- Regionaal leerplicht overleg (maandelijks): met de gemeenten Amstelveen, Haarlemmermeer, Uithoorn, Ouder-Amstel.
- Periodiek overleg met Leerplicht Amsterdam.

2.5 LEERPLICHT INTERVENTIES

Wanneer er sprake is van verzuim, zijn verschillende interventies mogelijk. Gelet op de complexe casuïstiek van verzuim (verzuim en uitval zijn vaak nauw verweven met andere problematiek zoals criminaliteit, werkloosheid en gezinsproblematiek), is de nadruk van het werk van de leerplichtambtenaar de afgelopen jaren steeds meer gelegd op het preventieve aspect van leerplicht. Bij de aanpak van leerplicht wordt dan ook getracht verschillende vormen van hulp te bundelen.

PREVENTIE EN DE METHODISCHE AANPAK SCHOOLVERZUIM (MAS)

De MAS is een landelijk ontwikkelde aanpak, waarbij de leerplichtambtenaar een schakelrol heeft om het schoolverzuim aan te pakken, met als doel dat de leerling weer naar school gaat. Hierbij wordt gezocht naar een optimale inzet van alle betrokken ketenpartners (onderwijs, gemeenten, Raad van de Kinderbescherming, Stichting Halt, politie, jeugdhulp, Onderwijsinspectie, Openbaar Ministerie, rechter). De focus van de MAS ligt op:

- De terug-/toeleiding van de leerling naar een passend onderwijsprogramma;
- Preventie, waarbij de vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim voorop staat;
- Ketensamenwerking;
- Licht waar het kan, zwaar(der) waar nodig.

Zie bijlage 1 voor een informatieve illustratie van de MAS.

BEMIDDELINGEN

Leerplichtambtenaren worden gedurende het schooljaar zelf benaderd door ouders, leerlingen en het onderwijs, met het verzoek voor bemiddeling of advies bij problemen/conflicten. Bemiddelingen kunnen preventief worden ingezet, om te voorkomen dat leerlingen verzuimen of uitvallen.

PROCES-VERBAAL EN JUSTITIE

Wanneer verzuim blijft plaatsvinden, nadat de eerdergenoemde stappen zijn gezet, biedt de Leerplichtwet de mogelijkheid om via een proces-verbaal de Officier van Justitie in te schakelen. Overleg tussen de leerplichtambtenaar en Openbaar Ministerie is hierbij noodzakelijk om tot een goed oordeel te komen en een goede kwaliteit van het proces-verbaal te borgen. Deze wordt tevens naar de Raad voor de Kinderbescherming gestuurd, die vervolgens een onderzoek start dat kan

resulteren in een geldboete of hechtenis. De leerplichtambtenaar is aanwezig bij de rechtszaak of afhandeling bij het Openbaar Ministerie.

KORTEN KINDERBIJSLAG

Aansluitend op de kwalificatieplicht kennen we De Algemene Kinderbijslagwet (AKW). Dit betekent dat ouders van 16- en 17-jarigen kunnen worden gekort op kinderbijslag, wanneer hun kind niet naar school gaat. Tot op heden is dit in Diemen niet nodig geweest.

Casus: goed samenwerken is cruciaal

Bij ernstig verzuim krijgt een leerling te maken met meerdere professionals. Cruciaal is dat de professionals samen optrekken en elkaar versterken in de aanpak rondom de leerling. Laten we vooropstellen dat leerplicht in grote lijnen tevreden is over de samenwerking met scholen en zorgprofessionals. Toch willen we de raad ook inzicht geven waarom samen optrekken soms lastig gaat.

De casus waar we u in meenemen, gaat over een 17-jarige jongen op het mbo. Of eigenlijk gaat het over een jongen die zich wel inschrijft voor een opleiding om vervolgens geen enkele les te volgen. Jeugdbescherming Amsterdam (JBRA) neemt in maart 2023 contact op met leerplicht: de leerling blijkt al sinds aanvang van de opleiding niet naar school te gaan. Afspraak met JBRA was dat hij zich zou inschrijven voor een andere opleiding startend in februari en tot die tijd zou werken. Dit heeft hij echter niet gedaan.

School geeft aan dat zij de leerling begeleiden naar een andere opleiding, hiervoor gaat hij 1 uur per week naar school. Leerplicht en JBRA zijn van mening dat dit onvoldoende dagbesteding is en school eerder bij leerplicht had moeten melden. Nu heeft de leerling te lang nauwelijks dagbesteding gehad. Deze leerling heeft al een verleden bij leerplicht en het gaat om een kwetsbare jongere. Als er strak op deze jongere gelet wordt, gaat het goed met hem, maar anders is er een risico dat hij afdwaalt.

Samen met JBRA is strakke begeleiding ingezet, waardoor hij nu een baan heeft en zodra hij 18 is met een interne opleiding bij Schiphol gaat beginnen. Iedere maand totdat hij 18 wordt, hebben wij een voortgangsgesprek met hem om de lijntjes kort te houden en hem te laten aankomen bij zijn nieuwe opleiding.

Het contact met school verliep moeizaam. Wat leerplicht blijft doen, is vertellen waarom ongeoorloofd verzuim geregistreerd en gemeld moet worden en wat de meerwaarde is van leerplicht vroegtijdig betrekken.

2.6 VISIE TEAM LEERPlicht DIEMEN

Vorig jaar heeft team Leerplicht haar visie voor het eerst vastgelegd. Het gaat om een 'ideaalbeeld' vanuit het team zelf. Om scherp voor ogen te houden wat team Leerplicht wil bereiken en welke ontwikkeling hiervoor nodig is, wordt de visie elk jaar bijgesteld.

“Soms zijn we lange tijd betrokken bij een leerling. Om te horen dat de leerling goed terecht is gekomen en een diploma heeft behaald blijft een mooi moment.”

In de toekomst ziet team Leerplicht Diemen graag:

- Dat ze binnen het team voldoende persoonlijke aandacht kunnen blijven besteden aan leerlingen;
- Dat het imago van de leerplichtambtenaar positief is veranderd. Ouders en kinderen weten dat leerplicht het leerrecht waarborgt en hierdoor bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren;
- Dat tijdens overleggen in de toekomst wordt gesproken over meldingen door scholen die binnen zijn gekomen en wat ermee wordt gedaan, in plaats van spreken over meldingen van scholen die binnen zouden moeten komen, maar niet zijn gemeld;
- Dat scholen leerplicht eerder betrekken bij verzuim, zodat de partijen rondom een leerling zo preventief mogelijk kunnen werken;
- Dat het huidige leerlingregistratiesysteem, dat in 2021 in gebruik is genomen, in gebruik blijft. Leerplicht heeft geïnvesteerd in een goede implementatie en door te blijven werken met dit systeem kan de kennis en kunde optimaal benut worden;
- Dat de stabiliteit binnen het team behouden blijft, zodat duurzaam samen kan worden gewerkt aan de ambitie;
- Blijvend aandacht voor een goede samenwerking binnen team Leerplicht. Team Leerplicht organiseert een goede samenwerking door heldere werkafspraken te maken.

3. ONTWIKKELINGEN

Verschillende landelijke ontwikkelingen zijn van invloed op het werk van leerplicht(ambtenaren). In dit hoofdstuk worden deze ontwikkelingen kort geschetst, evenals de (verwachte) gevolgen voor het werk van team Leerplicht in Diemen.

3.1 NASLEEP CORONAPANDEMIE

LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

In de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 heeft het coronavirus en de daarmee samenhangende maatregelen een stempel gedrukt op het onderwijs. De eerste sluiting van het onderwijs was in maart 2020. De laatste sluiting van het onderwijs vond plaats halverwege december in 2021 tot en met halverwege januari 2022. De inspectie heeft in 2021 in alle sectoren van het onderwijs onderzoek gedaan naar de gevolgen van corona. De inspectie concludeerde onder andere dat een ruime meerderheid van leerlingen op het voortgezet onderwijs tijdens de coronaperiode minder zin had in leren, minder zijn best deed voor school en minder zin had in huiswerk maken.⁵

LOKALE GEVOLGEN

Nog steeds heeft de coronapandemie effect op het werk van leerplichtambtenaren. Bij een aantal leerlingen is het aannemelijk dat het verzuim te herleiden valt naar niet goed geland zijn in het onderwijs tijdens de coronapandemie. Leerplicht heeft bijvoorbeeld te maken met drie kinderen uit groep 3 die thuiszitten. Deze thuiszitters zijn gestart op de basisschool in het schooljaar waarin kinderen thuisonderwijs kregen. Ook bij de verzuimmeldingen van leerlingen uit klas 3 van het voortgezet onderwijs merken de leerplichtambtenaren dat deze leerlingen minder goed hun weg hebben kunnen vinden op school. Leerplicht ziet de effecten dus vooral bij leerlingen die tijdens de coronapandemie gestart zijn, een overstap hebben gemaakt van de basisschool naar het voortgezet onderwijs of van het voortgezet onderwijs naar het mbo.

3.2 ONDERWIJS VOOR OEKRAÏENSE LEERLINGEN

LANDELIJKE ONTWIKKELING

Vorig schooljaar waren scholen en schoolbesturen druk met het regelen van een passend onderwijsaanbod voor gevluchte kinderen en jongeren uit Oekraïne. Alle kinderen in Nederland hebben namelijk recht op (en plicht tot) onderwijs. Met het aanhouden van de oorlog in Oekraïne krijgt het verblijf van Oekraïense kinderen en jongeren een langduriger karakter. Een deel van de Oekraïense leerlingen volgt naast het onderwijs in Nederland ook nog digitaal Oekraïens onderwijs.

⁵ Inspectie van het Onderwijs, Factsheet - Gevolgen van 16 maanden corona voor het voortgezet onderwijs, <https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/publicaties/2021/10/12/factsheet-gevolgen-16-maanden-corona-vo/Factsheet+Gevolgen+van+16+maanden+corona+voor+het+voortgezet+onderwijs.pdf>

LOKALE GEVOLGEN

In Diemen is in het schooljaar 2021-2022 een tijdelijke tussenvoorziening opgezet voor de Oekraïense kinderen van 4 t/m 11 jaar. Voor de Oekraïense kinderen met een VO-leeftijd (12+) geldt dat zij zich aanmelden bij een internationale schakelklas in Amsterdam. De adviseur passend onderwijs heeft in Diemen de rol om aanmeldingen voor nieuwkomersonderwijs te regelen. De verzuimmeldingen van Oekraïense leerlingen gaan mee in het reguliere proces. De reden van het verzuim bij Oekraïense leerlingen is vaak dat zij ook digitaal Oekraïens onderwijs volgen. In Diemen ging het om een aantal leerlingen in eindexamenklassen. Het advies van het ministerie is dat Nederlandse scholen, waar deze leerlingen zijn ingeschreven, toezicht houden op de schoolgang. Team leerplicht Diemen doet zorgvuldig navraag wat de reden is van het verzuim. Het verzuim vanwege examenverplichtingen in Oekraïne wordt door leerplicht gedoogd. Verzuim vanwege overige reden wordt regulier opgepakt.

3.3 WETSVOORSTEL VAN SCHOOL NAAR DUURZAAM WERK

LANDELIJKE ONTWIKKELING

Op 4 juli 2023 is het wetsvoorstel van school naar duurzaam werk in consultatie gegaan. Met dit voorstel wil de regering betere kansen voor kwetsbare jongeren creëren. Het raakt sterk aan het werk van het Doorstroompunt (RMC)⁶.

Het voorstel omvat de vier onderstaande samenhangende maatregelen.⁷

1. Mbo-instellingen geven studenten die dit nodig hebben extra loopbaanbegeleiding en bieden hen na diplomering maximaal een jaar nazorg. Dit geldt in ieder geval voor alle studenten van de Entree en bol niveau 2 opleiding maar kan naar behoefte ook worden ingezet voor de hogere onderwijsniveaus. Loopbaanbegeleiding kan uit een aantal onderdelen bestaan, zoals extra individuele begeleiding, het trainen van (loopbaan)competenties, het meelopen bij bedrijven en indien nodig een warme overdracht naar een andere organisatie, zoals de gemeente (zie ook maatregel 3).
2. De leeftijd van de jongeren waarop het Doorstroompunt (RMC) zich richt wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar. Waar in de huidige wetgeving de nadruk ligt op doorverwijzen, ligt in het nieuwe wetsvoorstel de nadruk op begeleiden. De voorkeur van de regering gaat uit naar het behalen van een startkwalificatie omdat dit de kansen op duurzaam werk vergroot. Voor sommige jongeren is dit echter niet mogelijk of passend. Indien het uitkomt op begeleiden naar werk krijgt het Doorstroompunt (RMC) eenzelfde rol als de loopbaanbegeleiding op het mbo. De groepen JIKP (jongeren in kwetsbare positie) en VSV (voortijdig schoolverlaters) gaan op in de brede doelgroep jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Het doel is om de uitvoering hiermee eenduidiger te maken.

⁶ De nieuwe naam voor de Regionale Meld- en coördinatiefunctie (RMC) is het Doorstroompunt. Met ingang van 1 mei 2023 zullen Ingrado en OCW de naam Doorstroompunt gebruiken in hun berichtgeving, met hierachter tussen haakjes (RMC). Vanaf 1 januari 2024 verdwijnt de verwijzing naar RMC en wordt alleen nog de naam Doorstroompunt gebruikt. Hiermee verandert de term 'RMC-consulent' naar Doorstroomcoach en de term 'RMC-coördinator' wordt Doorstroomcoördinator. Deze termen worden echter niet tot nauwelijks gebruikt in Diemen.

⁷[Ingrado - Iedere jongere heeft recht op ontwikkeling, Overheid.nl | Consultatie Wet van school naar duurzaam werk \(internetconsultatie.nl\)](#)

3. Gemeenten krijgen een rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk die zelfstandig of met lichte ondersteuning van school of het Doorstroompunt (RMC) hun weg op de arbeidsmarkt niet kunnen vinden. Deze begeleiding kan al starten tijdens de schooltijd in het kader van preventief werken.
4. De basis voor de samenwerking tussen scholen en gemeenten wordt met dit voorstel versterkt. Op casusniveau wordt de benodigde gegevensuitwisseling tussen scholen, het Doorstroompunt (RMC) en gemeenten geregeld. Ook worden scholen, Doorstroompunten (RMC) en gemeenten verplicht samen te werken in de totstandkoming en uitvoering van een regionaal programma.

Beoogd is om de maatregelen in dit wetsvoorstel gelijktijdig in werking te laten treden op 1 augustus 2025.

LOKALE GEVOLGEN

Wanneer het wetsvoorstel doorgang vindt zal dit gevolgen hebben voor het team Leerplicht Diemen. Met name de uitbreiding van de doelgroep van het Doorstroompunt (RMC), van 23 naar 27 jaar, heeft invloed op de werkvoorraad en daarmee personele capaciteit van de leerplichtambtenaren. Het team Leerplicht blijft de ontwikkelingen rondom het wetsvoorstel nauwlettend volgen. In 2024 werkt team Leerplicht uit wat de verwachte gevolgen van dit wetsvoorstel zijn voor de benodigde capaciteit van team Leerplicht en voor de samenwerking van team Leerplicht met team Sociale Zaken. Op dit moment wordt door de jongerenconsulent van team Sociale Zaken aandacht besteed aan de doelgroep. Dit gebeurt vanuit de Participatiewet. Deze taken overlappen met de maatregelen uit het wetsvoorstel. Team Leerplicht denkt al actief mee over hoe we deze doelgroep in beeld krijgen.

3.4 VERZUIMAANPAK MINISTERIE VAN OCW

In het vorige jaarverslag Leerplicht meldde we dat de (toenmalige) minister van Onderwijs wetgeving aan het voorbereiden was voor een aangescherpte verzuimaanpak. Inmiddels ligt het wetsvoorstel terugdringen verzuim bij de Raad van State.⁸ Het doel van het wetsvoorstel is verzuim beter in beeld krijgen en verzuim voorkomen en terugdringen. Alsook minder onderwijsvrijstellingen afgeven met als doel de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen vergroten.

In het wetsvoorstel worden scholen onder andere verplicht om hun verzuimbeleid aan te scherpen. Momenteel moeten scholen ongeoorloofd verzuim registreren en mogen scholen geoorloofd verzuim registreren. In het wetsvoorstel staat dat scholen het ongeoorloofd én het geoorloofd verzuim moeten registreren. Ook wordt in het wetsvoorstel geregeld dat de school de leerplichtambtenaar op de hoogte kan brengen van zorgelijk verzuim. Zorgelijk verzuim is geoorloofd verzuim en ongeoorloofd verzuim onder de grens van 16 uur in 4 weken. In het wetsvoorstel is tevens opgenomen dat scholen in hun verzuimbeleid moeten opnemen onder welke omstandigheden de school het signaal zorgelijk verzuim aan de leerplichtambtenaar kan geven.

⁸ Wetsvoorstel terugdringen verzuim. Document: ontwerpregeling terugdringen verzuim en toelichting. [Documenten bij Wetsvoorstel terugdringen verzuim](#) | [Overheid.nl](#) | [Wetgevingskalender](#)

LOKALE GEVOLGEN

Het wetsvoorstel terugdringen verzuim maakt het melden van zorgelijk, geoorloofd verzuim mogelijk. Hiermee ontstaat de mogelijkheid voor scholen om leerplicht eerder te betrekken wanneer er sprake is van zorgelijk verzuim. Het wetsvoorstel ligt bij de Raad van State. Een wetgevingstraject duurt gemiddeld anderhalf jaar. Pas als de wet vroegtijdig verzuim is gepubliceerd, gaan de voorgestelde maatregelen effect hebben op de werkzaamheden van team Leerplicht. Team Leerplicht volgt de ontwikkelingen rondom de voortgang van dit wetsvoorstel nauwlettend. In het volgend jaarverslag rapporteren we wat de (mogelijke) consequenties van de wet terugdringen verzuim zijn voor de werkzaamheden van team Leerplicht.

3.5 DE WET POLITIEGEGEVENS (WPG)

LANDELIJKE ONTWIKKELING

In het jaarverslag 2021-2022 werd voor het eerst aandacht besteed aan hoe team Leerplicht voldoet aan haar taak om zorgvuldig om te gaan met het verwerken van persoonsgegevens. Aanleiding hiervoor was de komst van de wet politiegegevens (Wpg).⁹ De komst van deze wet verplicht team Leerplicht om jaarlijks een audit uit te voeren. In het jaarverslag worden de belangrijkste bevindingen van de jaarlijkse audit weergegeven.

De verwerking van strafrechtelijke gegevens, waar team Leerplicht ook mee te maken kan hebben, viel tot 25 mei 2018 onder de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Door de komst van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) valt de verwerking van persoonsgegevens rondom strafbare feiten tegenwoordig onder een andere Europese wet, namelijk de EU-Richtlijn 2016/680. Deze richtlijn is omgezet in de Wpg en is sinds januari 2019 van kracht.

(Leerplicht)organisaties hebben bij de verwerking van persoonsgegevens bij handhavingstaken te maken met zowel de AVG als Wpg.

Voor de dagelijkse praktijk van de leerplichtambtenaar is de Wpg dus relevant. Niet alle bepalingen van deze wet zijn van toepassing verklaard op buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA). Dit geldt dus ook voor een leerplichtambtenaar met de bevoegdheid om handhavend op te treden, zoals eerder genoemd in paragraaf 2.5. Het gaat over persoonsgegevens die in het kader van de politietaken worden verwerkt. Onder de politietaken voor leerplichtambtenaren wordt verstaan: het onderzoek naar overtredingen uit de Leerplichtwet. Meer informatie over de Wpg en de (wettelijke) gevolgen op de taken van leerplichtambtenaren staan in de voetnoot.¹⁰

LOKALE GEVOLGEN

De externe toezichthouder op de naleving van de Wpg is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Daarnaast dient de verwerkingsverantwoordelijke (in dit geval dus team Leerplicht), een functionaris voor gegevensbescherming aan te stellen, die toeziet op de naleving van de Wpg in Diemen. Bij Duo+

⁹ <https://ingrado.nl/kennisbank/items/veel-gestelde-vragen-rondom-wet-politiegegevens-gebundeld-in-een-document>

¹⁰ <https://ingrado.nl/kennisbank/items/veel-gestelde-vragen-rondom-wet-politiegegevens-gebundeld-in-een-document>

is een functionaris gegevensbescherming werkzaam die vanaf 2022 ook toeziet op de naleving van de Wpg in Diemen. Ook dient de organisatie ieder jaar een audit uit te voeren. Om de drie jaar vindt een externe audit plaats. In 2022 was de eerste externe audit. Het resultaat van de eerste externe audit in 2022 was positief met enige verbeterpunten. De volgende externe audit is in 2026. In de tussenliggende jaren (2023, 2024, 2025) vindt er een interne audit plaats waarbij de voortgang van de verbeterpunten gemonitord wordt.

Team Leerplicht heeft opvolging gegeven aan het verbeterpunt risicoanalyses uitvoeren wat uit de audit 2022 naar voren kwam. Team Leerplicht heeft samen met de functionaris gegevensbescherming ook bepaald: 1. welke gegevens strikt noodzakelijk zijn om goed uitvoering te kunnen geven aan de leerplichttaak en 2. hoe het risico op een datalek geminimaliseerd wordt. In het najaar van 2023 wordt het autorisatiebeheer op orde gemaakt. Autorisatiebeheer gaat over wie toegang heeft tot de applicaties waar de Wpg-gegevens in staan. Toegang tot deze gegevens moet gelogd worden en er moet een werkinstructie komen.

4. ALGEMENE GEGEVENS

4.1 BASISGEGEVENS LEERPlichtIGEN EN DOORTROOMPUNT (RMC)

Het aantal leerplichtigen inclusief kwalificatieplicht (5 t/m 17 jaar) in Diemen op 1 oktober 2022, waren 4120 leerlingen. Het aantal inwoners in de Doorstroompunt-leeftijdscategorie (RMC-leeftijdscategorie) (18 - 23 jaar) is 2569. Een groot deel van de groep 18-23 jarigen woont op de campus in Diemen en heeft een startkwalificatie. Het aantal inwoners in de Doorstroompunt-leeftijd (RMC-leeftijd) is toegenomen. Deze stijging heeft waarschijnlijk te maken met een toename van het aantal (uitwisselings)studenten op de campus in Diemen Zuid.

Categorie	01-10-2019	01-10-2020	01-10-2021	01-10-2022
Aantal leerplichtigen incl. kwalificatieplicht (5 t/m 17 jaar)	3901	3975	4012	4120
Aantal inwoners in de Doorstroompunt-leeftijd (RMC-leeftijd) (18 tot 23 jaar)	2693	2393	2318	2569
Totaal	6594	6368	6330	6694

4.2 BASISGEGEVENS SCHOLEN

PRIMAIR ONDERWIJS

Het merendeel van de Diemense leerlingen in de basisschoolleeftijd vanaf 4 jaar bezoekt een van de in totaal zeven basisscholen in Diemen. In totaal zijn er 2668 basisschoolleerlingen. Daarvan gaan er 2148 naar een basisschool in Diemen (80%). Er zijn dus 520 leerlingen die primair onderwijs volgen buiten Diemen.

Aantal Diemense leerlingen op het primair onderwijs in Diemen	01-10-2020	01-10-2021	01-10-2022	01-10-2023
Totaal	2117	2148	2112	2148

Onderstaande tabel geeft een overzicht weer van Diemense leerlingen op basisscholen buiten Diemen. Er werd onderwijs gevolgd op 93 verschillende basisscholen. De scholen met minimaal 20 Diemense leerlingen zijn gespecificeerd, de overige scholen zijn ondergebracht in de categorie overig. Wat opvalt is dat meer leerlingen buiten Diemen naar school gaan. Team Leerplicht denkt dat deze stijging ook kan samenhangen met de toename van het totaal aantal kinderen in de basisschoolleeftijd in Diemen. Team leerplicht vermoedt dat een deel van de verhuiskinderen in hun 'oude' gemeente onderwijs blijft volgen. Een deel van de ouders, waarvan de kinderen naar school gaan buiten Diemen, zal ook bewust kiezen voor een school buiten de gemeente.

Aantal Diemense leerlingen op het primair onderwijs buiten Diemen	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Lidwina school	29	29	38	44
A Bekemaschool R.K basisonderwijs	51	41	39	38
De Grote Beer	50	48	41	37
5 ^e montessorischool Watergraafsmeer	40	39	48	37
Indische Buurtschool (Unesco school)	23	14	40	35
Al Jawhara	11	17	20	20
Overig	269	298	216	309
Totaal	473	486	469	520

VOORTGEZET ONDERWIJS

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal leerlingen uit Diemen per middelbare school. De scholen met minimaal 20 leerlingen zijn gespecificeerd, de overige scholen zijn ondergebracht in de categorie 'overige scholen'. Wat opvalt is dat het totaal aantal leerlingen op overige scholen in Diemen is gedaald.

Aantal Diemense leerlingen per school	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Vechtstede College	267	256	238	239
Open schoolgemeenschap Bijlmer	161	143	165	145
Pieter Nieuwland College	94	92	96	102
Montessori Lyceum Oostpoort	35	42	89	100
Spinoz20First	34	38	65	65
Metis Montessori Lyceum HAVO	44	50	51	54
IJburg College	61	48	41	46
Berlage Lyceum	58	33	56	45
Cygnus Gymnasium	45	40	48	42
Casparus College	27	29	30	40
College De Meer	23	43	45	39
De Hubertus & Berkhoff	36	36	30	37
De Amsterdamse Mavo & Havo	24	28	25	31
HAVO de Hof	17	16	20	29
Montessori Lyceum Amsterdam	92	53	24	26
Yuverta Amsterdam Oost	24	21	18	26
Fons Vitae Lyceum	25	21	19	25
Ir. Lely Lyceum	10	16	17	25
Sint Nicolaas Lyceum	43	28	20	22
Gerrit van der Veen College	14	13	13	21
Bindelmeer College	17	12	11	21
Het Amsterdams Lyceum	14	14	16	20
Overige scholen (minder dan 13 leerlingen)	231	368	350	290
Totaal 89 verschillende scholen	1429	1461	1487	1490

SPECIAAL ONDERWIJS

Het aantal leerlingen dat speciaal basisonderwijs volgt is redelijk stabiel gebleven. Een aantal leerlingen, die de overstap moesten maken van regulier naar speciaal basisonderwijs, moest eerst een periode wachten voordat er een onderwijsplek vrij kwam in het speciaal onderwijs. Het aantal leerlingen op het voortgezet speciaal onderwijs is gestegen.

Aantal Diemense leerlingen op het speciaal onderwijs	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Speciaal basisonderwijs	69	67	68	67
Voortgezet speciaal onderwijs	37	41	35	46
Totaal	106	108	103	113

5. VERZUIMCIJFERS

In dit hoofdstuk staan de verzuimcijfers van Diemense leerlingen van de laatste vier schooljaren. In paragraaf 2.1 staat de toelichting op verzuim(soorten).

5.1 VERZUIMMELDINGEN

PRIMAIR ONDERWIJS

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen vanuit het primair onderwijs.

Verzuim primair onderwijs	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
PO Absoluut verzuim	-	-	-	-
PO Relatief verzuim (16u of meer)	42	27	31	28
- Waarvan luxeverzuim	5	3	4	9
- Waarvan overig relatief verzuim	37	24	27	19

Deze aantallen zijn de afgelopen twee schooljaren redelijk stabiel gebleven. Wel is er een verschuiving te zien in het luxeverzuim (lichte stijging) en overig relatief verzuim (gedaald). De stijging van luxeverzuim is te verklaren doordat weer meer ouders buiten de schoolvakanties naar het buitenland op vakantie gaan.

VOORTGEZET ONDERWIJS

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal verzuimmeldingen vanuit het voortgezet onderwijs. In de tabel is te zien dat er veel minder verzuim gemeld werd tijdens de coronaperiode (schooljaar 2020-2021). In het daarop volgende schooljaar is het aantal verzuimmeldingen weer enigszins te vergelijken met het aantal verzuimmeldingen in het schooljaar voor corona (2019-2020). Afgelopen jaar is het relatief verzuim toegenomen. Leerplicht vermoedt dat scholen het verzuim weer beter registreren en doorgeven na de coronajaren waarin het verzuim minder goed kon worden bijgehouden door het online onderwijs.

Verzuim voortgezet onderwijs	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
VO Absoluut verzuim	-	-	2	-
VO Relatief verzuim (16u of meer)	357	120	357	426
- Waarvan luxe verzuim	21	-	4	6
- Waarvan overig relatief verzuim	338	120	353	420

THUISZITTERS

Onderstaande tabel geeft inzicht in het totaal aantal thuiszitters in zowel het primair onderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en het mbo.

Thuiszitters ¹¹	WPO	WEC	WVO	WEB	Totaal
Begin van het schooljaar	0	0	2	0	2
In de loop van het schooljaar	5	0	3	0	8
Totaal	5	0	5	0	10
- Waarvan langer dan drie maanden	3	0	3	0	6
- Waarvan problemen in de loop van het schooljaar opgelost	2	0	1	0	3
- Waarvan gedurende het schooljaar 18 geworden	0	0	1	0	1

Naast verzuim en thuiszitters kan ook sprake zijn van verwijdering. Dit moet een school schriftelijk zowel bij de onderwijsinspectie als bij de leerplichtambtenaar melden. Er zijn in het afgelopen schooljaar geen verwijderingen gemeld bij team Leerplicht Diemen. Overigens heeft de school een inspanningsverplichting om een verwijderde leerling op een andere school te herplaatsen.

5.2 VRIJSTELLINGEN

Onderstaande tabel geeft inzicht in het aantal vrijstellingen dat per schooljaar is afgegeven.

Reden vrijstelling	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Leerlingen die in buitenland onderwijs volgen, maar in Diemen geregistreerd zijn	10	8	17	21
Psychische of lichamelijke ongeschiktheid	10	16	16	18
Overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs	4	5	0	0
Vervangende leerplicht (art. 3a, 3b en 15)	4	2	3	4
Totaal	28	31	36	43

¹¹ WPO = primair onderwijs | WEC = speciaal onderwijs | WVO = voortgezet onderwijs | WEB = ROC (MBO)

5.3 INGEZETTE INTERVENTIES

In onderstaande tabel worden de cijfers weergegeven van de ingezette interventies (zie paragraaf 2.5 voor een toelichting). In het primair onderwijs is er een stijging te zien van het aantal processen-verbaal voor luxeverzuim.

Interventie	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
PO Proces-verbaal	4	0	1	9
- Waarvan boetes	2	0	1	1
- Waarvan aangehouden/lopend	1	0	0	4
- Waarvan geseponeerd/ingetrokken	1	0	0	3
- Waarvan vrijgesproken vanwege rechtsvervolgning	0	0	0	1
VO Proces-verbaal	2	3	7	6
- Waarvan boetes	1	0	0	0
- Waarvan verwijzingen naar Halt	0	0	0	2
- Waarvan een taakstraf /maatregel	0	0	2	2
- Waarvan aangehouden	1	1	0	0
- Nog lopende zaken	0	2	4	3
- Anders/onbekend	0	0	1	0
- Gesloten plaatsing	0	0	0	0
Geen inschrijving Proces-verbaal	0	0	1	0
- Waarvan boete	0	0	0	0
- Waarvan ingetrokken	0	0	0	0
- Nog lopende zaken	0	0	1	0

5.4 WAT OPVALT

In de voorgaande hoofdstukken staan de cijfers, staan de veranderingen voor leerplicht en staat hoe team Leerplicht werkt en wil werken. Tot slot geeft team Leerplicht aan wat hen opvalt in hun werk met kinderen en jongeren in de afgelopen jaren. Hieronder staat puntsgewijs welke veranderingen team Leerplicht ziet en wat de gevolgen zijn van deze veranderingen.

Wat opvalt:

- Steeds meer verzuimmeldingen zijn (complexe) zorgmeldingen.
- Er zijn lange wachttijden bij de jeugdhulpverleningstrajecten, waardoor leerplicht langer regie moet voeren.
- Leerplichtambtenaren houden, tot dit traject is gestart, intensief contact met ouders, school en andere ketenpartners.
- Hierdoor verandert het werk van de leerplichtambtenaar, per casus zijn ze langer én intensiever betrokken.
- Voor leerplicht is het belangrijk dat gedurende deze periode helder is hoe zorggedragen wordt voor de leerling en dat school, zorgprofessionals en leerplicht niet op elkaars stoel gaan zitten.
- Het verzuim neemt tijdens de wachttijden niet af. Naar verwachting leidt dit tot meer thuiszitters, zowel in het primair- als voortgezet onderwijs.

6. CIJFERS DOORSTROOMPUNT (RMC) EN VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN (VSV)

Onderstaande tabellen geven de cijfers weer van het verzuim van het Doorstroompunt (RMC) en het aantal huisbezoeken dat plaatsvindt als gevolg hiervan, evenals de voortijdig schoolverlaters.

Toelichting huisbezoeken

Afgelopen schooljaar hebben er 20 huisbezoeken plaatsgevonden. Bij de weergave van de cijfers van het aantal huisbezoeken valt verder op dat er in de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 geen enkel huisbezoek heeft plaatsgevonden. Tot en met 2020 voerde de gemeente Amsterdam de huisbezoeken voor de gemeente Diemen uit. Begin 2021 kreeg Diemen het bericht dat de Amsterdamse leerplichtassistenten niet bevoegd waren om de huisbezoeken in Diemen af te leggen en dat Amsterdam daarom stopte met de Diemense huisbezoeken. Met Amsterdam is toen afgesproken om tot nieuwe samenwerkingsafspraken te komen en te regelen dat de Amsterdamse leerplichtassistenten ook weer op huisbezoek in Diemen konden gaan.

Het bleek iets meer voeten in de aarde te hebben om te regelen dat Amsterdam de huisbezoeken van Diemen weer ging uitvoeren. Bovendien bleek het Amsterdamse huisbezoek zich te beperken tot het afgeven van een brief. De leerplichtassistenten gaan niet in gesprek met de jongeren. Team Leerplicht heeft daarom besloten om zelf de huisbezoeken op te pakken in schooljaar 2022-2023. Vanwege de tijdsinvestering die een huisbezoek vraagt, is besloten een huisbezoek af te leggen wanneer een jongere al eerder in beeld is geweest bij leerplicht of het Doorstroompunt.

In het schooljaar 2023-2024 onderzoekt team Leerplicht of er voldoende capaciteit bij team Leerplicht is om de huisbezoeken de komende jaren te blijven uitvoeren. In het jaarverslag 2023-2024 doet team Leerplicht verslag over de wijze waarop de huisbezoeken de opvolgende schooljaren kunnen blijven plaatsvinden.

Cijfers Doorstroompunt (RMC)	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Doorstroompunt-verzuim (RMC-verzuim)	119	180	143	91
Huisbezoeken	50	0	0	20

In onderstaande tabel wordt het percentage voortijdig schoolverlaters in relatie tot het aantal inwoners in de Doorstroompunt-leeftijd (RMC-leeftijd) (18 tot 23 jaar) weergegeven (deze aantallen staan in paragraaf 4.1). De VSV-cijfers voor het schooljaar 2022-2023 zijn nog niet bekend. Deze cijfers worden per kalenderjaar kenbaar gemaakt.

Percentage voortijdig schoolverlaters	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Agglomeratie Amsterdam	2,3%	2,5%	1,9%	2.0%	2.69%
Aalsmeer	1,4%	1,6%	1.3%	1.2%	1.96%
Amstelveen	1,2%	1,9%	1.4%	1.6%	1.95%
Amsterdam	3,0%	2,9%	2.2%	2.4%	3.18%
Diemen	2,4%	2,9%	1.7%	2.3%	1.9%
Haarlemmermeer	1,6%	1,9%	1.4%	1.6%	1.98%
Uithoorn	1,9%	2,2%	1.3%	1.5%	2.15%
Ouder-Amstel	1,0%	1,3%	1.2%	1.3%	1.5%

In de tabel is te zien dat het percentage voortijdig schoolverlaters voor Diemen fluctueert. In het schooljaar 2021-2022 was het percentage voortijdig schoolverlaters lager dan in het voorgaande schooljaar. Zowel in de regio als landelijk is de trend dat het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie van school gaat stijgt. Een oorzaak voor deze stijging is dat jongeren gedemotiveerd zijn geraakt in coronatijd. Ook worden jongeren vanwege de aantrekkende arbeidsmarkt verleid om werk boven school te verkiezen.

7. TERUGBLIK SPEERPUNTEN 2021-2022

In het jaarverslag leerplicht en RMC 2021-2022 zijn verschillende speerpunten geformuleerd voor het afgelopen schooljaar. In dit hoofdstuk worden de speerpunten kort benoemd, evenals de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden.

(1) Vroegtijdig signaleren en inzetten op verzuimadministratie basisscholen Diemen

Het streven was om twee keer per jaar de verzuimadministratie van de basisscholen in Diemen door te nemen, met als doel dat de scholen dit uiteindelijk zelfstandig oppakken. Het team Leerplicht heeft de basisscholen in Diemen afgelopen schooljaar minimaal twee keer bezocht. Waar nodig zijn er in overleg met de school extra bezoeken afgelegd. Tijdens de bezoeken is waargenomen dat de verzuimadministratie een aandachtspunt blijft. Nog niet al het ongeoorloofd verzuim wordt geregistreerd en tijdig gemeld. Het team Leerplicht is hierover in gesprek gegaan met de schooldirecteuren en heeft in kaart gebracht waar de behoefte van de scholen ligt. Er zijn afspraken gemaakt over de inzet voor het komende schooljaar. Dit speerpunt komt terug in hoofdstuk 8.

(2) Meer het veld in

Het team Leerplicht is het afgelopen schooljaar meer het veld ingegaan om een betere samenwerking met de scholen te bewerkstelligen. De focus lag hierbij met name op het mbo (ROC's). Het afgelopen schooljaar zijn de top 5 ROC's met de meeste Diemense leerlingen bezocht. Hetzelfde geldt voor de top 5 basisscholen buiten de gemeente Diemen. Ook heeft team Leerplicht geïnvesteerd in het contact met de top 10 voortgezet onderwijs scholen met de meeste Diemense leerlingen. In het voortgezet onderwijs is verder actief deelgenomen aan overleggen op school en is contact gelegd met verzuim- en zorgcoördinatoren. Voor dit schooljaar is besloten vraaggericht te werken: de verzuimmeldingen bepalen met welke scholen leerplicht (het meest) contact heeft. De reden daarvoor is dat de (meest complexe) verzuimmeldingen ook komen van scholen waar relatief weinig Diemense leerlingen onderwijs volgen.

(3) Inzetten op de samenwerking met (gemeente) Amsterdam

Om Diemense leerlingen in beeld te houden, wanneer zij niet in Diemen naar school gaan, is ingezet op de samenwerking met het team Leerplicht Amsterdam. Er is afgelopen schooljaar periodiek overleg gevoerd met de senior leerplichtambtenaar/teamleider van Amsterdam Oost en Zuidoost. Ook heeft de nieuwe Diemense leerplichtambtenaar de Leerplichtopleiding gevolgd bij de gemeente Amsterdam. Hier zijn waardevolle contacten gelegd met de nieuwe lichte Amsterdamse leerplichtambtenaren. Toch weten Amsterdam en Diemen elkaar nog niet altijd te vinden op leerlingniveau. Vanwege het grote verloop bij het team Leerplicht Amsterdam blijft er actieve inzet nodig om de lijnen kort te houden. Dit speerpunt komt terug in hoofdstuk 8.

(4) Schrijven van een nieuwe ambtsinstructie

Volgens artikel 15, lid 4 van de Leerplichtwet, is aan het college van Burgemeester en Wethouders opgedragen een instructie vast te stellen voor de medewerker(s) van leerplicht en het Doorstroompunt (RMC). De oude ambtsinstructie van de gemeente Diemen komt uit 2005 en is hiermee aan vernieuwing toe. Vanwege reguliere leerplichtwerkzaamheden is het gedurende het schooljaar niet gelukt om de ambtsinstructie te actualiseren. Het schrijven van de nieuwe

ambtsinstructie is gebeurd in de zomervakantie van 2023 en wordt voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders in Diemen.

8. SPEERPUNTEN 2022-2023

In dit hoofdstuk worden de speerpunten voor het volgende schooljaar benoemd. Er wordt verder ingezet op speerpunten van het afgelopen schooljaar, maar er zijn ook nieuwe wensen.

(1) Vroegtijdig signaleren en inzetten op verzuimadministratie basisscholen Diemen

Het team Leerplicht heeft zich het afgelopen schooljaar ingezet voor een juiste verzuimadministratie van de basisscholen in Diemen. Zoals eerder genoemd zijn alle basisscholen minimaal twee keer bezocht. Tijdens de bezoeken kwam naar voren dat er behoefte is aan een voorlichting voor (onderwijzend) personeel. Een volledige verzuimadministratie begint bij het juist registreren van verzuim door leerkrachten. Team Leerplicht zal aan het begin van het schooljaar de basisscholen bezoeken om te vertellen over het belang van het registreren en melden van verzuim. Later in het schooljaar wordt de gehele verzuimadministratie van de basisscholen doorgenomen. Een uitgangspunt hierbij is dat preventie tijdens de basisschoolperiode leidt tot het voorkomen van verzuim in het voortgezet onderwijs. Verzuim in het primair onderwijs betekent namelijk vaak dat er sprake is van achterliggende problematiek. Het onderwijs is hier niet alleen voor aan zet, maar in samenwerking met de OK-coaches, schoolarts(en), directeur(en), IB'ers en team Leerplicht.

(2) Inzetten op de samenwerking met (gemeente) Amsterdam

Iedere school in Amsterdam is gekoppeld aan een leerplichtambtenaar van de gemeente Amsterdam. Deze leerplichtambtenaar is vaak als eerste op de hoogte van het schoolverzuim van Diemense leerlingen. Het streven is om het wederzijdse contact met deze leerplichtambtenaren te versterken. Hierdoor komen leerlingen tijdig terecht bij de leerplichtambtenaren in Diemen en kunnen zij waar mogelijk passende, lokale ondersteuning ontvangen. Afgelopen schooljaar bleek dit lastig te zijn vanwege het grote verloop bij het team Leerplicht Amsterdam. Zoals eerder genoemd is er wel een korte lijn ontstaan met de senior leerplichtambtenaar/teamleider van Amsterdam Oost en Zuidoost. Team Leerplicht Diemen wil gebruik maken van deze connectie om in contact te blijven met de leerplichtambtenaren op de Amsterdamse scholen. Dit geldt in ieder geval voor de top 10 Amsterdamse scholen met de meeste Diemense leerlingen.

(3) Zichtbaarheid en positieve profilering van het team Leerplicht

Het is belangrijk dat inwoners weten wat het team Leerplicht doet en voor welke ondersteuning zij bij de leerplichtambtenaren terecht kunnen. Team Leerplicht merkt dat hun rol nog te vaak wordt geassocieerd met handhaving. In realiteit wordt er gewerkt volgens de MAS-werkwijze en is handhaven pas het laatste middel. Als een kind of jongere vastloopt, wordt in eerste instantie gekeken welke hulp er nodig is. Het team Leerplicht zorgt dat iemand de draad weer kan oppakken, zelfstandig of met begeleiding van school en/of ketenpartners. Team Leerplicht is er om het leerrecht van kinderen en jongeren te waarborgen. Door in te zetten op communicatie wil het team Leerplicht inwoners bewust maken van hun dienstverlening en zich positiever profileren. Ook wordt onderzocht of de titel leerplichtambtenaar nog passend is of dat er in de titel meer nadruk op het leerrecht moet worden gelegd.

(4) Aandacht voor (ontwikkelingen) Doorstroompunt (RMC)

Team Leerplicht wil extra aandacht besteden aan de doelgroep van het Doorstroompunt (RMC). Tijdens de coronapandemie is er veelal ingezet op telefonisch contact met deze groep. Dit werkte goed en werd als positief ervaren door jongeren. Het team Leerplicht merkt nu dat de behoefte van de doelgroep is verschoven. Jongeren hebben na de coronacrisis meer behoefte aan persoonlijk contact en geven de voorkeur aan een afspraak op locatie. De nieuwe leerplichtambtenaar is ingewerkt en dus is er ruimte om gehoor te geven aan deze behoefte. Tot slot vinden er landelijk veel ontwikkelingen plaats omtrent het Doorstroompunt (RMC), zoals omschreven in paragraaf 3.3. De leerplichtondersteuner onderhoudt contact met de Doorstroompunt-regio (RMC-regio) en sluit aan bij het regionale overleg. Zo blijft het team Leerplicht aangehaakt op ontwikkelingen in het veld en wordt geleerd van de kennis en ervaringen van de regiogemeenten.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Een gezamenlijk plan voor ieder kind

Ingrado, Stichting Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming hebben de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld vanuit de volgende gedeelde visie:

- I** Het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijs-programma
- II** Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp bij verzuim staat voorop
- III** Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim
- IV** De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus

